

AMSTERDAM

16 september 2021

Bas ter Weel

Het Nationaal Decanensymposium

UvA en HvA

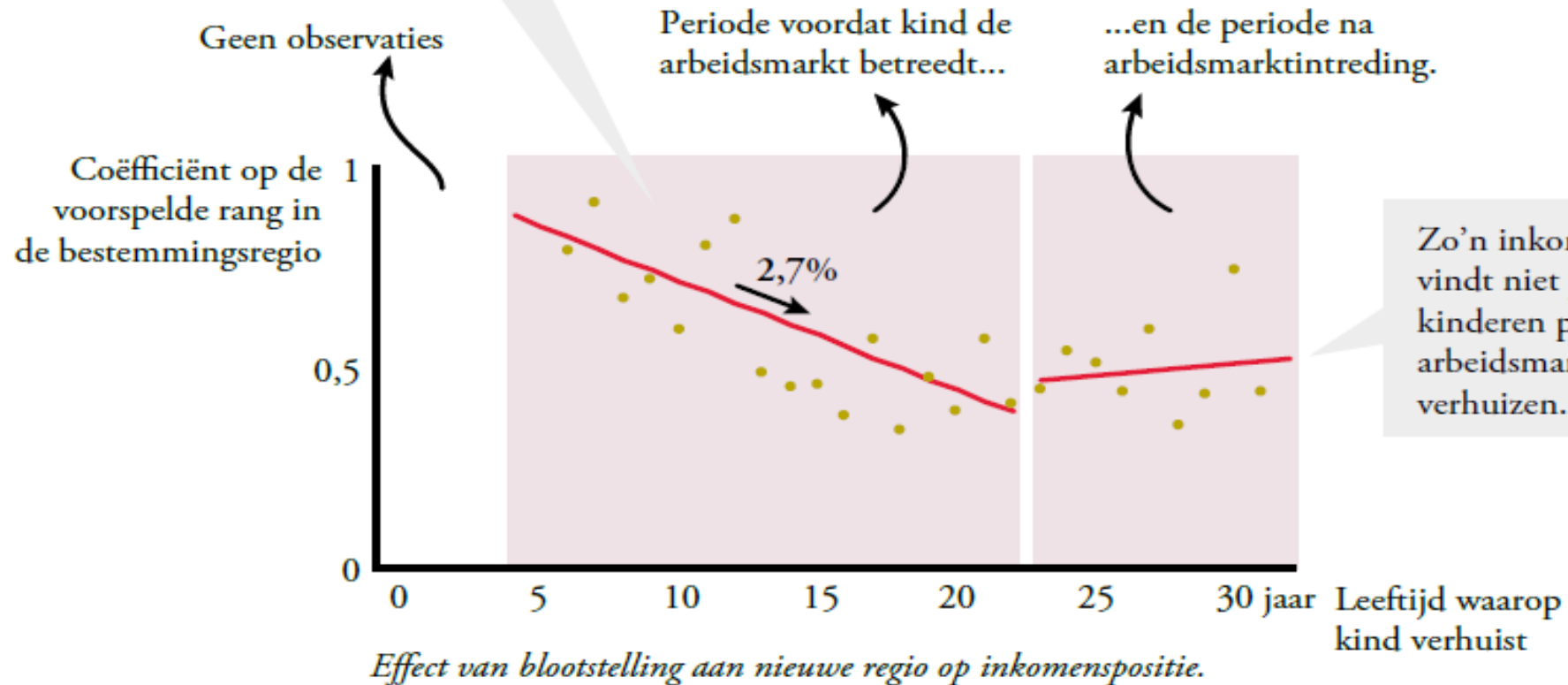
Kansen(on)gelijkheid

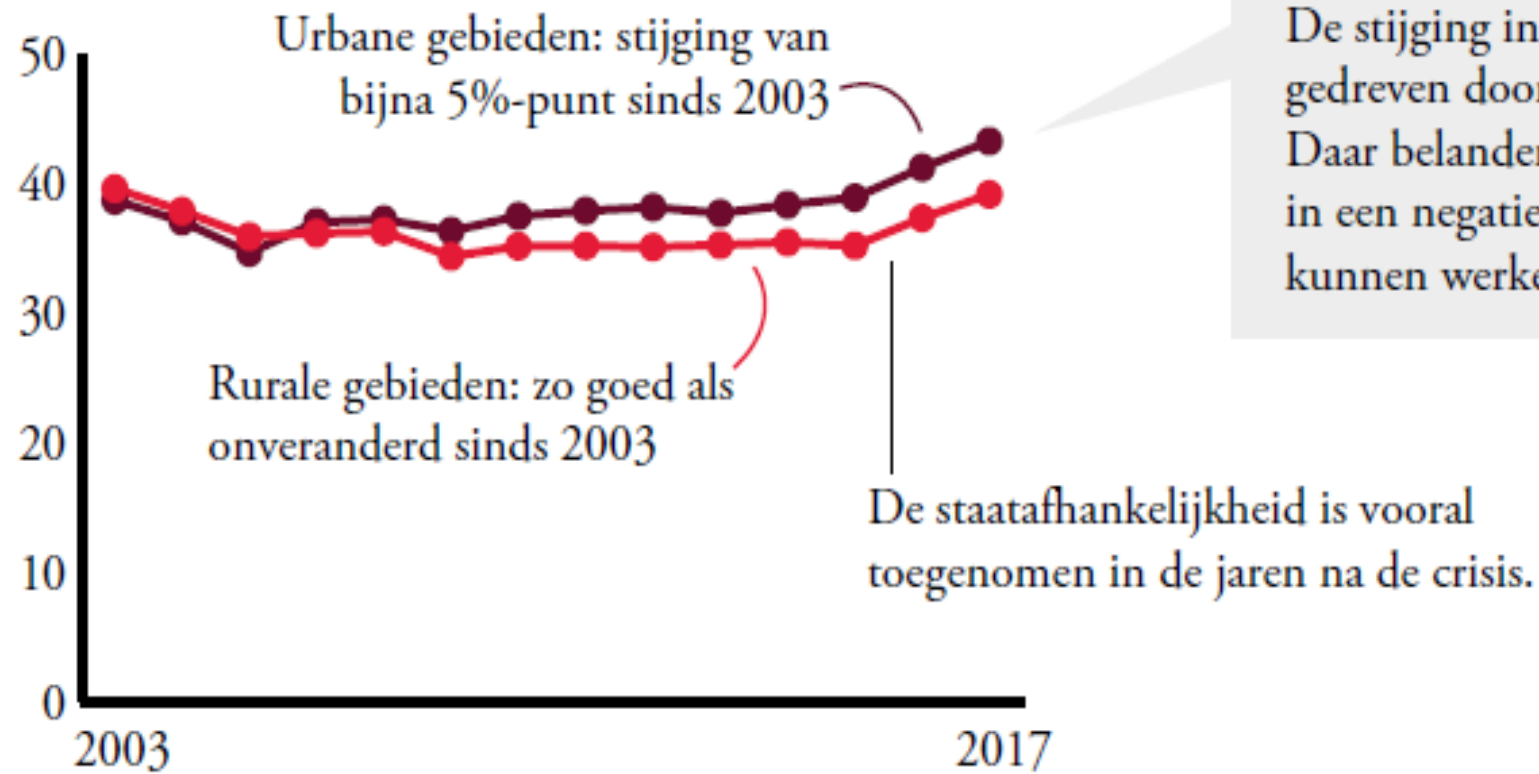
Op tournee door het minder vlakke Nederland

HET MAAKT UIT WAAR JE WIEG STAAT

- Ieder jaar dat een kind opgroeit in een rijkere buurt heeft een positief effect op het latere inkomen en de gezondheid
- Het wordt in Nederland steeds moeilijker om “van een dubbeltje en kwartje te worden”
- Pas afgestudeerde jongeren met een migratieachtergrond participeren tot wel 30 procent minder op de arbeidsmarkt
- En ... de pandemie heeft deze verschillen eerder vergroot dan verkleind

Het inkomen op 28-jarige leeftijd van kinderen die al vroeg verhuisden, past zich aan aan het inkomen op 28-jarige leeftijd van kinderen uit de bestemmingsregio. Deze aanpassing gebeurt met 2,7% per jaar. Elk jaar dat een kind in een gunstige regio woont, leidt dus tot een hoger inkomen op 28-jarige leeftijd.

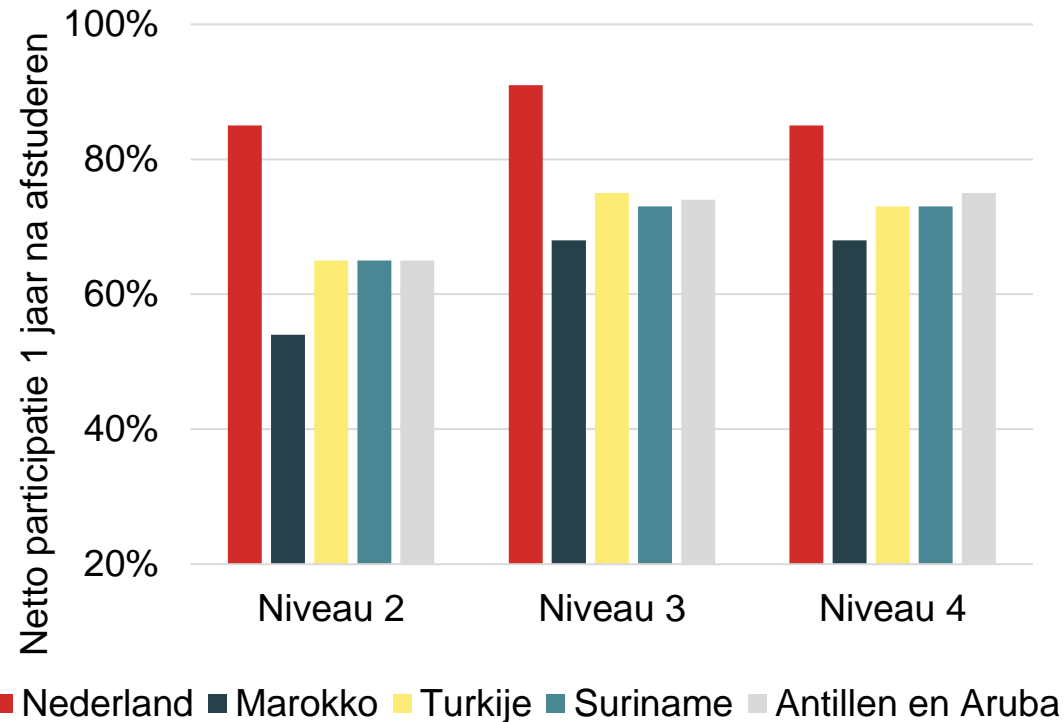

De stijging in de staatafhankelijkheid wordt vooral gedreven door ontwikkelingen in urbane gebieden. Daar belanden personen met een laag inkomen vaker in een negatieve spiraal, waardoor zij zich niet op kunnen werken naar een hoger inkomen.

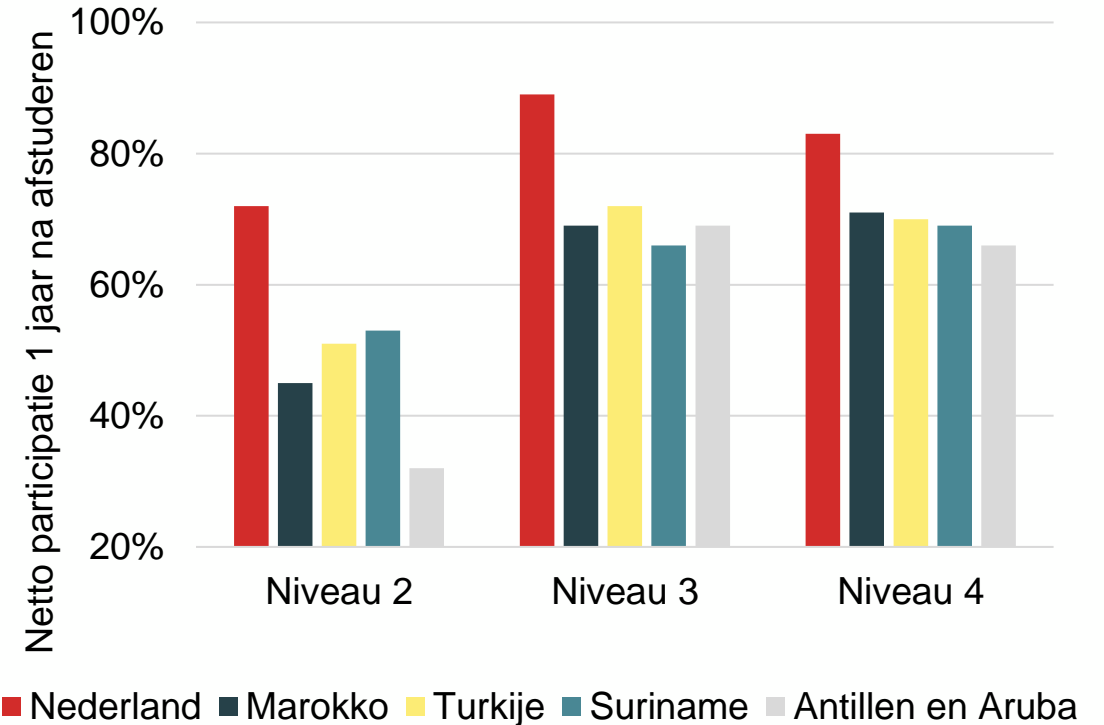
Staatafhankelijkheid over de steekproefperiode uitgesplitst naar rurale- en urbane gebieden

PARTICIPATIE MBO'ERS EEN JAAR NA AFSTUDEREN

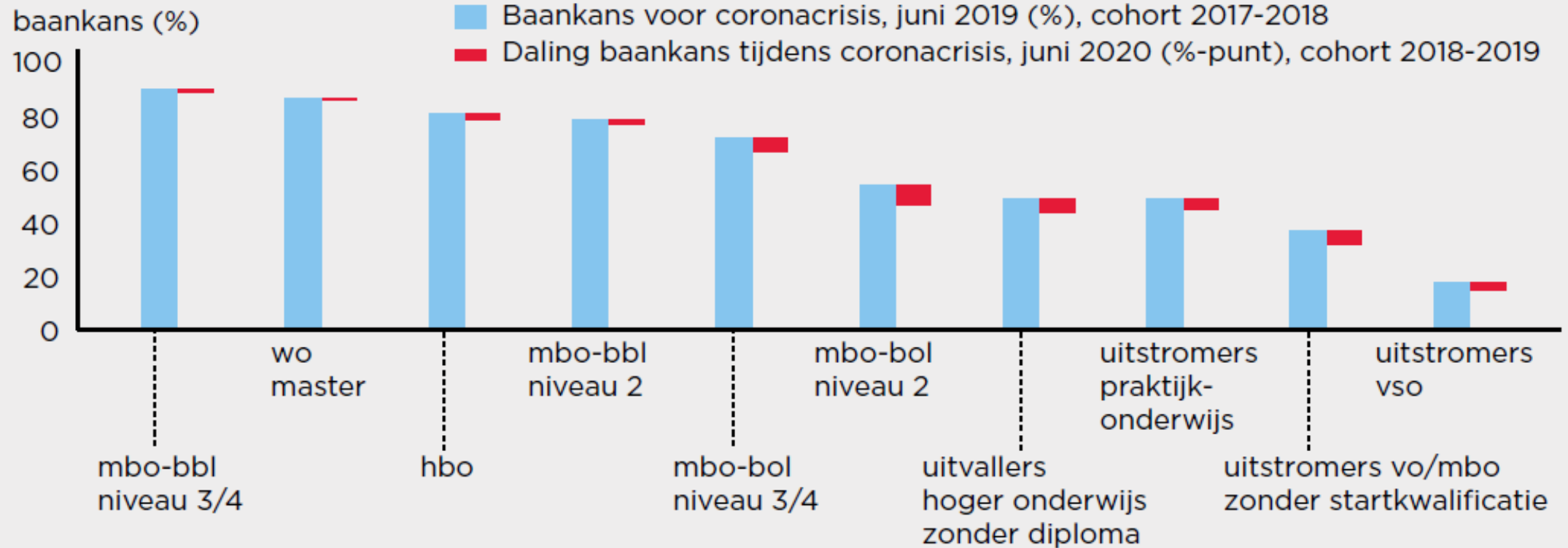
Jongens

Meisjes

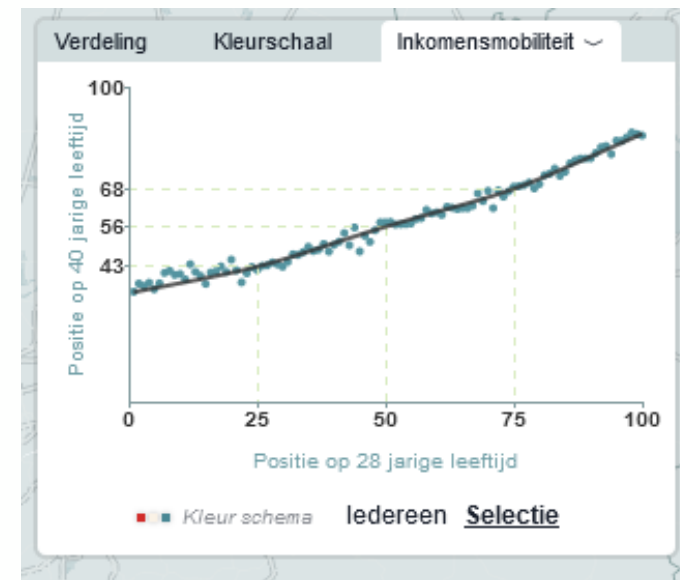
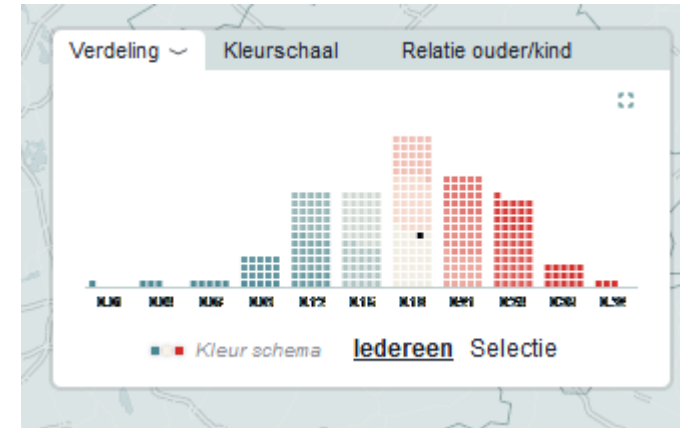
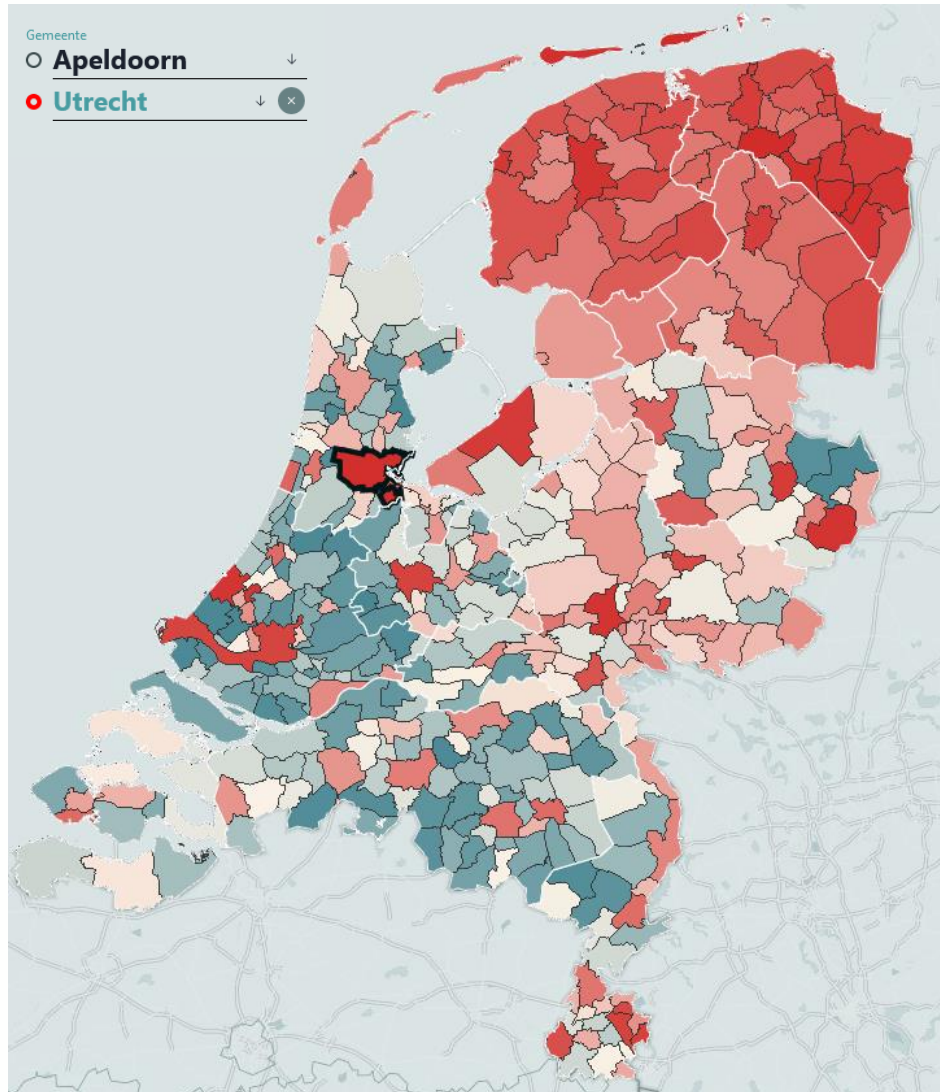
CORONA REDUCEERT BAANKANSEN “ONDERKANT”

Bron: *Het Financieele Dagblad*, [Alleen aan rellen doen deze jongens nog echt mee \(fd.nl\)](https://www.fdn.nl)

Kansenatlas voor Nederland – <https://kansenatlas.seo.nl>

Geslacht

- Alles
- Vrouw
- Man

Herkomst

- Alles
- Autochtoon
- Niet-westers
- Westers

Inkomen ouders

- Alles
- Hoog
- Middel
- Laag

VERSCHILLENDE DIMENSIES VAN ONGELIJKHEID

- Gemiddelde inkomens zijn hoger in Amsterdam, maar opgroeien in Rotterdam is voor kinderen van rijke ouders gunstiger dan in Amsterdam
- Inkomensmobiliteit in Enschede en Leeuwarden is laag, met een vergelijkbaar startinkomen zijn inwoners beter af in Utrecht en Arnhem
- Kinderen in Groningen scoren een stuk beter op de eindtoets in het primair onderwijs dan in Lelystad, maar de ongelijkheid is er groter

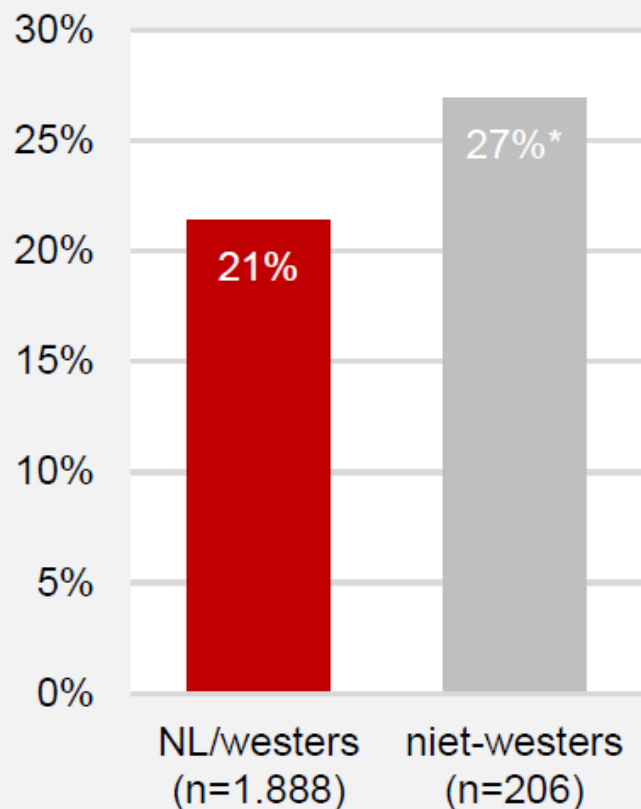
BETERE KEUZES MAKEN

- Relatief weinig jongeren (met een niet-westerse migratieachtergrond) kiezen **kansrijke opleidingen**
- Een kwart van de jongeren in het mbo heeft **spijt** van de gekozen opleiding
- Effect van **technologische ontwikkeling** op baankans van mbo'ers neemt toe

BETERE KEUZES MAKEN

10 studies met hoogste baankans	Aandeel Nederlandse jongens	Aandeel Niet-westerse jongens
Infrastructuur	0,5%	0,0%
Weg- en railtransport	1,2%	0,3%
Installatietechniek	1,2%	0,6%
Verpleging en verzorging	1,0%	0,5%
Gezondheidstechniek	0,2%	0,1%
Procestechniek	1,4%	1,1%
Bouwkunde	5,8%	1,5%
Defensie	2,0%	0,9%
Werktuigbouwkunde	6,9%	3,1%
Publieke veiligheid	0,8%	0,4%
Totaal	20,5%	8,5%

Had je achteraf gezien liever voor een andere mbo-opleiding gekozen?

Waarom had je achteraf liever gekozen voor een andere mbo-opleiding?

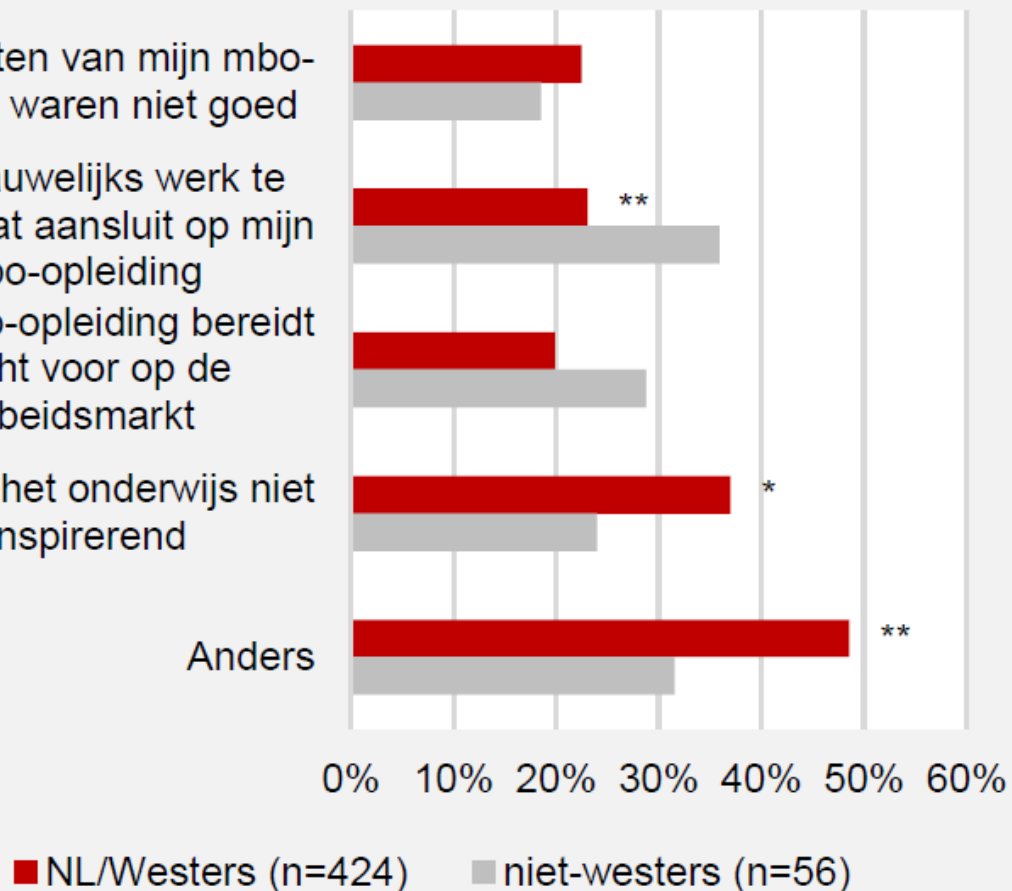
De docenten van mijn mbo-opleiding waren niet goed

Er is nauwelijks werk te vinden dat aansluit op mijn mbo-opleiding

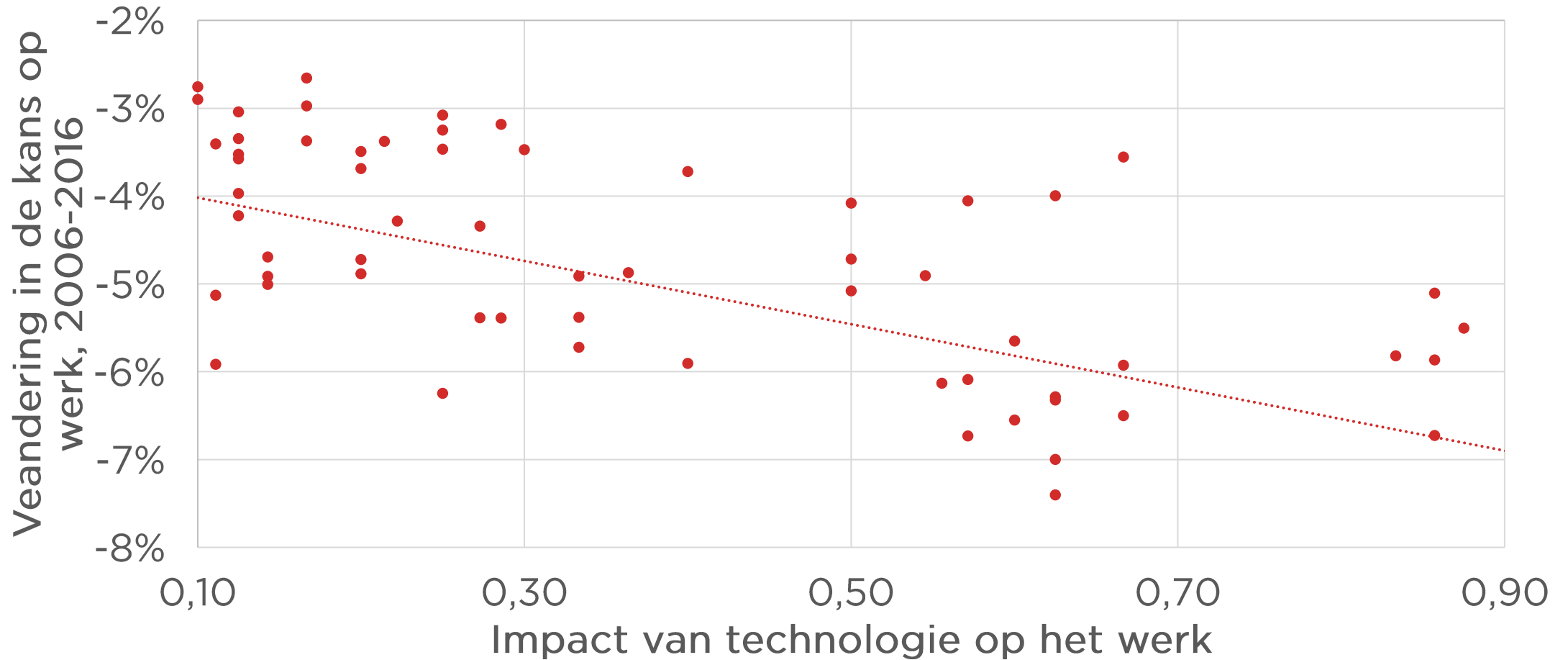
Mijn mbo-opleiding bereidt slecht voor op de arbeidsmarkt

Ik vond het onderwijs niet inspirerend

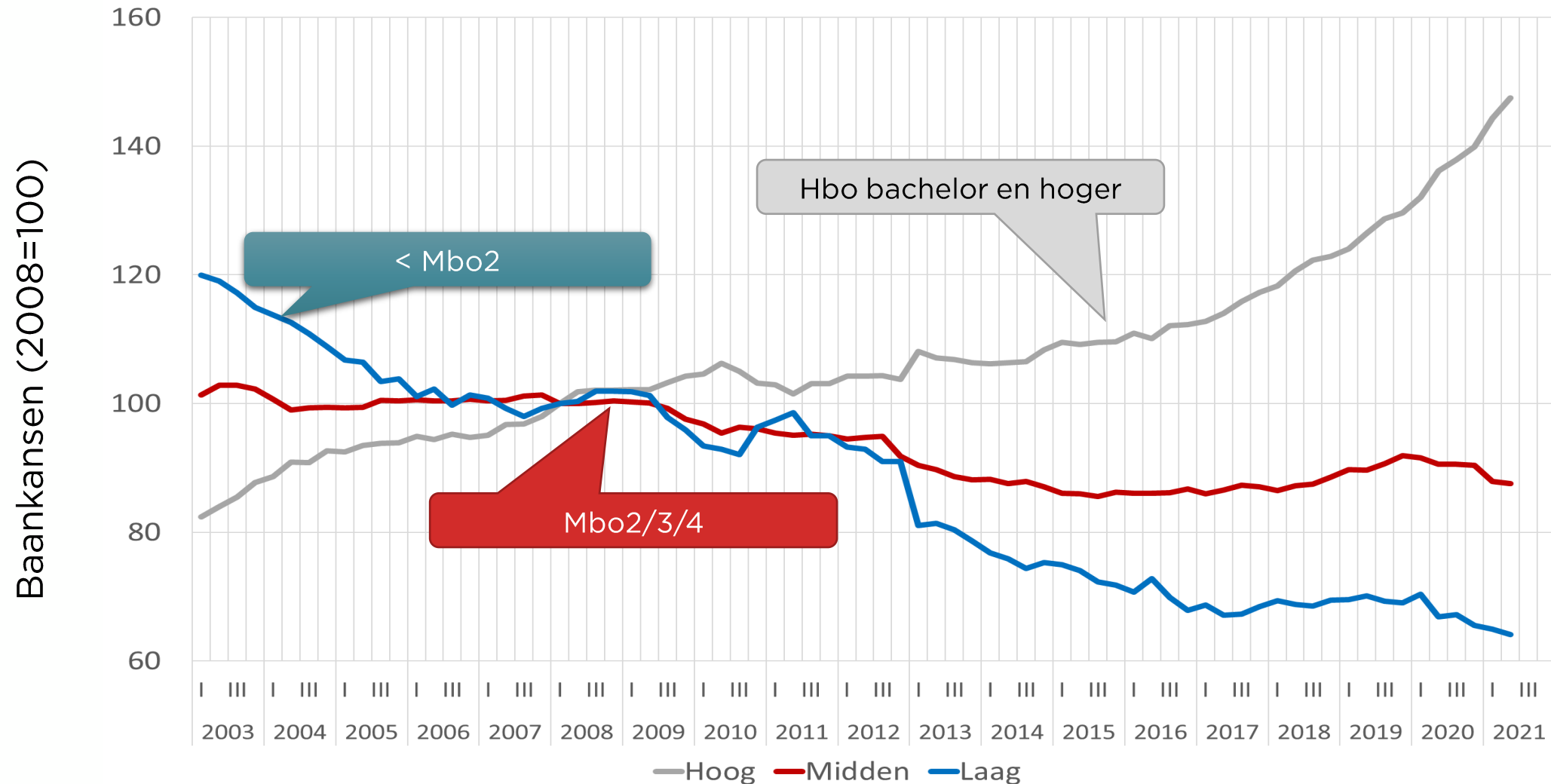
Anders

BEROEPEN MET MEER ROUTINEMATIGE TAKEN KRIMPEN

PANDEMIE ALS ACCELERATOR VAN ONGELIJKHEID

PANDEMIE ALS VERGROOTGLAS VAN PROBLEMEN

- Kiezen: Kansrijke beroepen zijn nog kansrijker geworden
- Technologie: Baankansen in beroepen die al krompen nemen verder af door versnelde automatisering
- Flex: Jongeren met tijdelijke contracten hebben hun baan verloren (en werken nu vaker in sectoren en beroepen die niet passen bij het opleiding)

LESSEN

- Ongelijkheid in kansen kent veel dimensies en oorzaken wat generiek beleid niet kan oplossen
- Jongeren helpen bij het maken van onderbouwde keuzes vergroot baankansen
- Onderschat het effect van de pandemie op de arbeidsmarktkansen niet (ondanks de mooie macrocijfers)

AUTEUR

Bas ter Weel

Bas ter Weel is algemeen directeur van SEO Economisch Onderzoek. Hij is tevens hoogleraar economie aan de Universiteit van Amsterdam.

Informatie:

[Bas ter Weel - SEO Economisch Onderzoek](#)

Contact:

b.terweel@seo.nl